

Vergaderjaar 2008–2009

31 818

Samenvoeging van de gemeenten Arcen en Velden en Venlo

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 18 maart 2009

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de regering op de gestelde vragen en de gemaakte opmerkingen tijdig en genoegzaam zal hebben geantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

blz.

1. Inleiding	1
2. Beleidskader	2
3. Draagvlak	2
4. Interne en regionale samenhang en evenwicht	3
5. Financiële aspecten	4

1. Inleiding

De leden van de CDA-fractie hebben met instemming kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Naar aanleiding van het voorstel hebben deze leden nog wel enkele vragen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van dit wetsvoorstel. De PvdA-fractie heeft nog een enkele vraag. Voor het overige wijzen deze leden op de vragen die zij met betrekking tot de herindeling in Noord-Limburg hebben gesteld bij wetsvoorstel 31 817.

De leden van de SP-fractie hebben met interesse kennisgenomen van dit voorstel tot gemeentelijke herindeling.

De leden van de VVD-fractie hebben met instemming kennisgenomen van het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Arcen en Velden en Venlo.

¹ Samenstelling:

Leden: Van Beek (VVD), Halsema (GL), Van der Staaij (SGP), De Pater-van der Meer (CDA), Van Bochove (CDA), Gerkens (SP), Sterk (CDA), Leerdam (PvdA), voorzitter, De Krom (VVD), ondervoorzitter, Griffith (VVD), Boelhouwer (PvdA), Irrgang (SP), Kalma (PvdA), Schinkelshoek (CDA), Van der Burg (VVD), Brinkman (PVV), Pechtold (D66), Van Raak (SP), Thieme (PvdD), Kuiken (PvdA), Leijten (SP), Heijnen (PvdA), Bilder (CDA), Anker (CU) en Vacature (CDA).

Plv. leden: Teeven (VVD), Heemelaar (GL), Van der Vliet (SGP), Van de Camp (CDA), Smilde (CDA), Polderman (SP), Spiess (CDA), Wolbert (PvdA), Aptroot (VVD), Zijlstra (VVD), Vermeij (PvdA), Van Gerven (SP), Heerts (PvdA), Çörüz (CDA), Remkes (VVD), De Roon (PVV), Van der Ham (D66), Van Bommel (SP), Ouwehand (PvdD), Timmer (PvdA), De Wit (SP), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), Van Haersma Buma (CDA), Cramer (CU) en Knops (CDA).

De leden van de PVV-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel en willen de regering nog enkele vragen voorleggen.

2. Beleidskader

Deelt de regering de analyse van de leden van de SP-fractie dat decentralisatie van rijkstaken aanleiding is voor gemeentelijke herindelingen? Vindt zij dit een gewenste ontwikkeling? Deelt zij de zorg van deze leden dat herindelingen niet zozeer worden ingegeven door de wens van de bewoners, maar veel meer door het door de regering gekozen beleid van decentralisering?

De leden van de PVV-fractie vragen welke herindelingsversies er bij deze herindeling betrokken zijn geweest en waarom specifiek voor deze herindeling is gekozen.

3. Draagvlak

Uit het op 6 maart jl. afgelegde werkbezoek is de leden van de CDA-fractie gebleken dat er voor de herindeling een groot draagvlak bestaat. Zowel de unanimitieit van de beide gemeenteraden, als ook hetgeen tijdens de hoorzitting naar werd gebracht ondersteunen dit. Wat de leden van de CDA-fractie betreft is dit een goed voorbeeld van hoe er met gemeentelijke herindelingen kan worden omgegaan. De vrijwilligheid bij deze herindeling is aan geen twijfel onderhevig. De gemeenten hebben om goede redenen voor elkaar gekozen.

Het feit dat de gemeenteraden van de betrokken gemeenten vóór de herindeling zijn, wordt door de CDA-fractie erg belangrijk gevonden. Wel opmerkelijk is dat het initiatief tot herindeling is uitgegaan van de kleinste herindelingspartner.

De leden van de CDA-fractie hebben waardering voor de wijze waarop de gemeenten intensief met elkaar hebben samengewerkt. Ook voor de bereidheid van de gemeente Venlo om al ruim vóór de herindeling tot integratie van de ambtelijke organisaties over te gaan bestaat grote waardering.

Belangrijke criteria ter beoordeling van de noodzaak van herindeling zijn voor de leden van de SP-fractie de bestuurskracht van gemeenten en, in de eerste plaats, het draagvlak onder de bevolking. Ook de regering zegt dat herindelingen alleen plaats moeten vinden van onderaf, als hiervoor voldoende steun is van de bevolking.

De regering stelt dat het onderzoek naar het draagvlak onder de bevolking voor een herindeling een verantwoordelijkheid is van de gemeenten zelf. Naar de opvatting van de leden van de SP-fractie is een herindeling van zodanig ingrijpende aard dat louter goedkeuring door de gemeenteraad onvoldoende is. Hoe is in de betreffende gemeenten het draagvlak onder de bevolking gemeten?

De leden van de PVV-fractie vragen of er referenda of peilingen of volksraadsplegingen zijn geweest in de betreffende gemeenten en zo ja, wat daarvan de uitkomsten waren?

Voorts vragen zij wat de stemverhoudingen zijn geweest in de verschillende gemeenteraden en welke partijen voor of tegen het nu voorliggende voorstel hebben gestemd? Hoe was de stemverhouding in de Provinciale Staten en welke partijen hebben daar voor of tegen gestemd?

4. Interne en regionale samenhang en evenwicht

De leden van de CDA-fractie ontvangen graag enige toelichting over de relatie tussen de niet waargemaakte trekkersrol en het ontbreken van strategische keuzes bij de gemeente Venlo enerzijds en de bijdrage die de toevoeging van de gemeente Arcen en Velden levert aan de oplossing van deze tekortkoming anderzijds.

Zij willen voorts graag weten of het geconstateerde «onder de maat zijn van de kwaliteit van de ambtelijke organisatie» door de fusie met het relatief kleine Arcen en Velden wordt opgelost. Zij ontvangen graag een reactie van de regering op dit punt.

Verder vragen dezelfde leden een nadere toelichting op de consequenties van deze herindeling voor de vermindering van de bestuurlijke drukte in de regio en de bestuurlijke organisatie van de regio. Zij zijn ook benieuwd of de herindeling, naast vermindering van het aantal raadsleden en bestuurders, ook nog consequenties heeft voor het aantal ambtelijke formatieplaatsen in de regio.

Tijdens het werkbezoek werd duidelijk dat er op bestuurlijk niveau overeenstemming is bereikt tussen de gemeentebesturen van Arcen en Velden, Venlo en Bergen over een grenscorrectie. Hierbij zou door de gemeente Venlo een fors bedrag op tafel zijn gelegd. De leden van de CDA-fractie zijn benieuwd naar de mening van de regering op dit punt.

De leden van de PvdA-fractie hechten sterk aan lokale identiteit en gemeenschapszin. Herindeling leidt soms tot een gevoel van verlies daarvan. De nieuwe gemeentebesturen zullen zich moeten inspannen deze te borgen, juist nu zij op grotere afstand van kernen en dorpen komen te staan. Dit kan op uiteenlopende wijze. Deelt de regering de mening dat de nieuwe gemeente expliciet deze opdracht op zich moet nemen? Wil zij dit bij hen aan de orde stellen, eventueel door tussenkomst van de provincie?

Is de regering bereid om de herindeling over 3 jaar ook op dit punt te doen evalueren?

De leden van de SP-fractie wijzen op het feit dat deze herindeling onderdeel uit maakt van een groter geheel, waarbij de stad Venlo van ongeveer 100 000 inwoners omgeven wordt door een aantal gemeenten van ongeveer 40 000 inwoners. Waarom is 40 000 inwoners een logische omvang van een gemeente? Waarom is dit niet 10 000 inwoners, of 20 000 inwoners, of 100 000? Hoe zijn bewoners betrokken bij de discussie over de logische omvang van hun gemeente? Deze leden ontvangen graag een toelichting van de regering op deze punten.

De leden van de VVD-fractie hebben met instemming vernomen dat de gemeenten Bergen en Arcen en Velden het eens zijn geworden over een kleine grenscorrectie die door de desbetreffende gemeenten zal worden doorgevoerd per 1 januari 2010. De leden van de VVD-fractie achten deze grenscorrectie zeer wenselijk.

Dezelfde leden stellen vast dat voor de tweede maal in korte tijd de gemeente Venlo betrokken is bij een herindeling. Zij zijn van mening dat het wenselijk is dat er na een herindeling vele jaren de noodzaak van een samenvoeging of herindeling achterwege blijft. In dit kader vernemen zij graag wat de regering vindt van de positie van de gemeente Beesel. Deze gemeente wordt in de voorstellen namelijk vergeten. Het is duidelijk dat deze gemeente op langere termijn niet zelfstandig kan blijven. Gaarne vernemen de leden van de VVD-fractie van de regering waarom gekozen is voor een procedure, waarin het denkbaar is dat zowel Roermond als Venlo op korte termijn wederom bij een herindeling betrokken zullen worden.

5. Financiële aspecten

De leden van de PvdA-fractie vragen of de nieuw te vormen gemeente al in aanmerking komt voor het in de decembercirculaire aangekondigde ruimere kader voor de maatstaf herindeling. Zo nee, waarom niet?

De leden van de SP-fractie merken op dat de regering aangeeft dat de nieuwe gemeente € 0,5 mln. minder zal ontvangen uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds dan nu het geval is bij de som van de algemene uitkeringen. Zij verwacht dat deze structurele verlaging opgevangen wordt door de te verwachten vermindering van de bestuurskosten en andere synergievoordelen. Maar wat gebeurt er, zo vragen deze leden, als deze verwachtingen uitblijven? Herindelingen kosten geld, zo beklemtonen deze leden. Wat als later blijkt dat als gevolg van de herindeling toch een tekort ontstaat op de begroting?

De leden van de PVV-fractie vragen welke omvang de begrotingen over 2008 van de betrokken gemeenten beliepen en hoe hoog de verwachte begroting van de nieuwe gemeente naar verwachting zal worden. Voorts vragen zij of al duidelijk is in welk(e) dorp(en) de gemeentelijke diensten alsmede overige gemeentelijke instellingen komen te zitten en wat er zal gebeuren met overbodig geworden panden.

De voorzitter van de commissie,
Leerdam

Adjunct-griffier van de commissie,
Hendrickx